

PÄÄTÖS

Nro 50/2014/1

Dnro ISAVI/23/04.08/2014

Annettu julkipanon jälkeen
27.6.2014

ASIA Valion Lapinlahden tehtaan vanhan voimalaitoksen toiminnan lopettaminen ja ympäristöluvan raukeaminen, Lapinlahti

HAKIJA Valio Oy Lapinlahden tehdas
PL 38
73101 Lapinlahti

ASIAN VIREILLETULO, LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAINEN

Hakemus on tullut vireille 6.5.2014 aluehallintovirastossa. Voimalaitoksen toiminta on loppunut pysyvästi vuoden 2013 aikana uuden voimalaitoksen käynnistymisen myötä. Tämän johdosta luvan haltija pyytää voimassa olevat ympäristöluvut raukeavat.

Voimalaitoksen toimintaa on ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 3 b) kohdan mukaan oltava ympäristölupa. Saman asetuksen 5 §:n 1 momentin 3 b) kohdan mukaan aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomainen. Ympäristönsuojelulain 57 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomainen käsittelee luvan raukeamista koskevan asian.

HAKEMUS

Toimintaa koskevat luvat

Pohjois-Savon ympäristökeskus on myöntänyt 30.3.2004 ympäristöluvan dnro PSA-2002-Y-475-111 Fortum Lämpö Oy:n Lapinlahden voimalaitoksen toimintaan.

Pohjois-Savon ympäristökeskus on 2.11.2009 muuttanut päätöksellään nro PSA-Y-2009-244 edellä mainittua ympäristölupaa.

Voimalaitoksen käyttövastuut ja ympäristöluvut on siirretty 1.4.2013 Valio Oy:lle.

Lopettamissuunnitelma

Lapinlahden tehtaalle on rakennettu uusi voimalaitos. Laitos käynnistyi alkuvuodesta 2013 ja sen toiminnalle on myönnetty ympäristölupa ISAVI/59/04.08/2011.

Valio Oy suunnittelee vanhan voimalaitoksen ja sen polttoainejärjestelmien purkamista uudisrakennuksen tieltä. Voimalaitoksen polttoainejärjestelmä koostuu kahdesta 2 000 m³:n raskaan polttoöljyn maanpäällisestä varastosäiliöstä maanpäällisine siirtoputkineen. Lisäksi puretaan voimalaitoksen yhteydessä oleva kiinteän polttoaineen vastaanottorakennus koneistoineen.

Voimalaitoksen toiminnan loppumiseen sekä purkutöihin liittyy seuraavat huomioon otettavat ympäristönäkökohdat:

- Raskaan polttoöljyn varastointiin ja käyttöön liittyvät laitteistot on jo tyhjennetty ja puhdistettu.
- Vanha kattilalaitos on siivottu toiminnan jäljiltä ja jätteet toimitettu asianmukaiseen jatkokäsittelyyn. Rakennus on edelleen osittain toimisto- ja korjaamokäytössä ja siten tehdasalueen normaalin kiinteistöhuollon piirissä.
- Kattilalaitoksen operaattori aiemmin Fortum Power and Heat Oy, myöhemmin Adven Oy varastoi kattilalaitoksen rannan puoleisella pihalla tilapäisesti käytettyä petihiekkaa ennen sen pois toimitusta. Toiminnanharjoittajalta edellytettiin alueen siivousta ennen vastuiden luovutusta ja kyseinen siivous on myös tehty Advenin toimesta ja Valio on maisemoinut alueen nurmettamalla.

Pilaantuneet maat

Kahden 2 000 m³:n raskaan polttoöljyn varastosäiliön osalta tiedossa ei ole säiliöiden ylitäyttöjä ja mahdollinen ylitäyttö olisi päätynyt säiliöiden suoja-altaaseen. Putkiyhteys säiliöistä voimalaitokselle on toteutettu maanpäällisillä putkisilloilla, joten öljysäiliöiden ja voima-aseman välisellä alueella ei olisi mahdollisista putkivuodoista peräisin olevaa maaperän pilaantumista. Öljysäiliöiden purkupaikalla ei myöskään ole tiedossa vuototapahtumia. Purkupaikalla on ollut vuodesta 2006 alkaen betoninen suojaallas.

Hakijan sisäisessä pilaantuneiden maiden kartoituksessa on tunnistettu aivan vanhan voimalaitoksen tuntumasta riskialue, missä on vuoteen 1981 saakka ollut kaksi tilavuudeltaan 40 m³:n maanalaista raskaan polttoöljyn säiliötä. Muistitiedon mukaan näille maanalaisille säiliöille on tapahtunut ylitäyttö raskaalla polttoöljyllä 1960-luvun lopulla. Alueen lähetyviltä löydettiin kaivutöiden yhteydessä pieni määrä öljyistä maata vuonna 2005. Maaperä kunnostettiin tuolloin Lapinlahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvonnassa.

Lisäksi on syytä olettaa muilta toimipaikoilta saadun kokemuksen perusteella, että öljysäiliöiden pohjakartion ja betonilaatan välissä on kosteuseristeenä öljyllä kyllästettyä hiekkaa.

Valio Oy tilaa pilaantuneiden maiden tutkimiseen erikoistuneelta konsulttitoimistolta maaperäselvityksen joka keskittyy vanhan voimalaitoksen läheisyyteen alueelle missä oli vuoteen 1981 asti raskaan polttoöljyn maanalaiset säiliöt ja josta vuonna 2005

löydettiin kaivutöiden yhteydessä pieni määrä raskaalla polttoöljyllä pilaantunutta maata. Lisäksi tarkastetaan nykyisen raskaan polttoöljyn purkupaikan ympäristö. Tavoitteena on varmistaa, ettei alueella ole pilaantuneita maita. Jos tutkimuksissa löydetään pilaantuneita maita, siirrytään toimimaan YSL 12 luvun edellyttämällä tavalla. Mikäli pilaantuneita maita ei löydetä, siitä huolimatta purkutöiden yhteydessä ja niiden jälkeen tarkkaillaan aistinvaraisesti onko maaperässä pilaantumisen merkkejä.

Purkutöiden jätehuolto

Ennen purkutöiden aloittamista tehdään purku-urakoitsijan toimesta suunnitelma purun jätehuollosta. Suunnitelmassa huomioidaan materiaalien hyötykäyttömahdollisuudet, tavanomaiset jätteet ja lisäksi kattilalaitoksille tyypilliset vaaralliset jätteet, kuten öljyiset koneet ja putkisto sekä asbestijätteet. Suunnitelma pitää sisällään luettelon ennakoituista jätejakeista, arvion niiden määristä ja kohteen, minne ne toimitaan.

Purku-urakoitsijalta tullaan tarjousvertailussa edellyttämään kokemusta vastaavista purku-urakoista ja niihin olennaisesti liittyvien jätejakeiden hyödyntämisestä ja käsittelystä.

Purkutöiden melu

Purkutyöt sijoittuvat tontin lounaiskulmaan mahdollisimman kauas läheisestä asutuksesta. Lähimmät asuinkiinteistöt ovat tehdasalueen kaakkoispuolella Pumppurannan tien suunnassa. Tämänhetkisen käsityksen mukaan rakennus puretaan pulveroimalla, jolloin kyetään erottelemaan betoni ja raudoitukset. Säiliöt tullaan todennäköisesti purkamaan hydraulipuristimilla.

Purkutyöt tullaan toteuttamaan klo 6–22 välisenä aikana. Purkutöiden aikataulu ja melua aiheuttavien vaiheiden ajoittuminen selviää tarkemmin urakkaneuvotteluissa, mutta melua aiheuttavat vaiheet tullaan mahdollisuuksien mukaan ajoittamaan päiväaikaan. Tilanteen niin vaatiessa, tullaan meluisista työvaiheista etukäteen ilmoittamaan mahdollisesti häiriötä kärsiville asukkaille. Purkualueen liikenne tullaan hoitamaan Tehtaantien kautta niin ikään päiväsaikaan.

Purkutöiden pölyt

Urakoitsijoilta edellytetään purkutyön pölyjen hallintaa kustutuksella. Valio Oy Lapinlahden tehtaan oma jauhetuotanto on herkkä purkupölyille, joten purkutyömaan pölyämisen suhteen tullaan olemaan ankaria.

Purkutöiden hulevedet

Purkutöiden suunnittelussa huomioidaan hulevesien mukana mahdollisesti vesistöön päätyvät ongelmalliset yhdisteet.

- purkutöissä rakennuksien vesikatot poistetaan vasta kun sisällä olevat laitteistot ja muut tiedossa olevat ongelmakohteet on poistettu
- rakennuksesta puretut koneet ja laitteet pyritään kuljettamaan pois alueelta mahdollisimman nopeasti

- mikäli koneita joudutaan varastoimaan tehdasalueella ennen poiskuljetusta, ne peitetään

- mahdollisen varastoalueen sadevesiviemärit suljetaan tai tilapäisillä vallituksilla tataan riittävä vesien pidätyskyky. Mahdolliset kertyneet hulevedet lasketaan vesistöön hallitusti. Mikäli on syytä epäillä että hulevesissä on öljyjäämiä, vedet tullaan siirtämään imuautolla tehdasalueella olevalle vuonna 2013 rakennetulle standardin SFS-EN-858-1 I luokan vaatimukset täyttävälle öljynerottimelle ja johtamaan ne sen kautta vesistöön.

Edellä mainitut suunnitelmat tarkentuvat suunnittelun ja purku-urakan urakkaneuvottelujen edetessä.

Maaperän pilaantuneisuustutkimus 27.4.2014

Maaperän pilaantuneisuustutkimuksia on tehty voimalaitoksen tunnistettujen maaperän pilaantuneisuusriskikohteiden alueilla. Tutkimuksissa havaittiin maanalaisten öljysäiliöiden rakennuksen seinän viereisellä alueella maaperässä (tutkimuspiste P1) valtioneuvoston asetuksen 214/2007 alemmat ohjearvot ylittäviä pitoisuuksia öljyhiilivetyjen keskitisleitä (C10–C21) ja raskaita öljyhiilivetyjakeita (C22–C40). Pilaantunutta maata (pitoisuus yli alemman ohjearvon) arvioidaan esiintyvän tutkimuspisteen P1 alueella, noin 3,5–3,7 metrin syvyydellä maanpinnasta. Tutkimusten perusteella pilaantuneisuudenlaajuutta ei voida rajata tarkasti. Pilaantunut alue sijaitse rakennuksen seinustalla, joten pilaantuneisuutta on mahdollisesti myös rakennuksen alla.

Suuntaa-antava arvio öljyhiilivedyillä pilaantuneen (pitoisuudet yli alemman tai ylemmänohjearvon) alueen laajuudesta on noin 60 m² ja arvioitu pilaantuneiden massojen määrä korkeintaan 10 m³. Mikäli pilaantuneisuuden laajuutta ja pitoisuustasoja halutaan selvittää tarkemmin, on alueella tehtävä lisätutkimuksia.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemusta ei ole annettu tiedoksi kuuluttamalla. Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Savo elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta sekä Lapinlahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ja kunnanhallitukselta.

Lausunnot

1) *Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* on 27.5.2014 lausunut, että kunnostustarve tulee arvioida maaperäselvityksen jälkeen maaperän pilaantuneisuutta ja kunnostustarpeen arviointia koskevan asetuksen (214/2007) mukaisesti. Tiedot maaperätutkimuksista ja mahdollisesta kunnostamisesta (loppuraportti) tulee toimittaa maaperän tietojärjestelmään sähköisesti Suomi.fi-palvelusta saatavalla lomakkeella.

Lisäksi tiedot rakennuksen ja öljysäiliöiden purkamisesta muodostuvista jätteistä ja niiden sijoittamisesta tulee toimittaa ELY-keskukseen ympäristöhallinnon Vahti-järjestelmään.

Pohjois-Savon ELY-keskus on täydentänyt 30.5.2014 lausuntoaan todeten, että haki- ja on toimittanut vanhan voimalaitoksen alueella tehdyn maaperän pilaantuneisuus-selvityksen sekä selvityksen pohjalta tehdyn riskinarvioinnin. Selvityksen perustella ELY-keskus toteaa, että tutkitulla alueella ei ole maaperän kunnostustarvetta ja ELY-keskus merkitsee kohteen maaperän tilan tietojärjestelmään merkinnällä ”ei kunnostustarvetta, maankaivurajoite”. Mikäli alueella on nyt tai tulevaisuudessa esimerkiksi rakentamistoiminnan yhteydessä tarve kaivaa haitta-aineita sisältäviä maamassoja, tulee maamassat toimittaa paikkaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseistä maa-ainetta.

2) *Lapinlahden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen* on lausunut, että alueella on todettu vuonna 2005 vesijohtokaivutöiden yhteydessä raskaalla öljyllä pilaantuneita maamassoja. Kohde sijoittui alueelle, jossa on joskus sijainnut vanha maanalainen öljysäiliö. Alue puhdistettiin siltä osin kun kaivutyön yhteydessä pystyttiin ja noin 4 m³ öljyllä pilaantuneita maita toimitettiin käsittelyyn lisalmen Keräysöljy Oy:n kautta. Kaivua ei voitu ulottaa silloin laajemmalle alueelle, sillä kaivanto oli lähellä rakennusta.

Maaperän pilaantuneisuustutkimus on tehty voimalaitoksen alueella 27.5.2014. Raportissa todetaan, että vanhojen maanalaisten säiliöiden kohdalta on löytynyt öljyhiilivedyillä pilaantunutta maata.

Pilaantumisen laajuus tulee selvittää rakennuksen purkamisen yhteydessä. Pilaantuneet maat tulee kaivaa pois ja toimittaa asianmukaiseen jätteiden käsittelypaikkaan.

Purkamisen jätteet tulee lajitella ja toimittaa mahdollisuuksien mukaan hyödynnettäväksi.

Purkutyö aiheuttaa poikkeavaa melua ympäristössä, joten siitä olisi hyvä informoida lähiasukkaita etukäteen.

3) *Lapinlahden kunnanhallitus* on lausunut, että voimalaitoksen toiminta on loppunut ja ympäristölupa voidaan katsoa rauenneeksi.

Valio Oy:n hakemuksessa esittämät toimenpiteet voimalaitoksen purkamisen suhteen ovat asianmukaiset. Mikäli voimalaitoksen purkamisen yhteydessä paljastuu pilaantuneita maa-aineksia, on asiasta tiedotettava Lapinlahden ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Vastine

Hakijalta ei ole pyydetty vastinetta lausuntojen johdosta.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto päättää, että Pohjois-Savon ympäristökeskuksen voimalaitoksen toiminnalle 30.3.2004 (PSA-2002-Y-475-111) ja toiminnan muutokselle 2.11.2009 (nro PSA-Y-2009-244) myöntämät ympäristöluvut raukeavat.

Aluehallintovirasto hyväksyy Valio Oy:n Lapinlahden tehtaan vanhan voimalaitoksen toimintaa koskevan lopettamissuunnitelman rakennusten purkamissuunnitelmineen ja antaa jäljempänä ilmenevät toiminnan lopettamista koskevat määräykset.

Toiminnan lopettamista koskevat määräykset

1. Alueella tapahtuvan rakentamisen yhteydessä havaitut pilaantuneet maat tulee toimittaa paikkaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseistä maa-aineita. Pilaantuneista maista ja kunnostustoimenpiteistä tulee tiedottaa Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Lapinlahden kunnan ympäristönsuojelu viranomaiselle.

2. Rakennusten purkamisessa muodostuvat hyötykäyttökelpoiset jätteet on kerättävä erilleen ja toimitettava hyödynnettäviksi.

Vaaralliset jätteet on pidettävä erillään toisistaan ja muista jätteistä sekä toimitettava käsiteltäväksi laitoksiin tai toimintoihin, joilla on lupa kyseisenlaisten jätteiden vastaanottoon.

3. Poikkeuksellisen meluisista työvaiheista tulee ilmoittaa etukäteen lähialueiden asukkaille.

RATKAISUN PERUSTELUT

Voimalaitoksen toimintaa koskeva ympäristölupa voidaan määrätä raukeamaan, koska hakija on ilmoittanut toiminnan loppuneen.

Ympäristönsuojelulain 90 §:n mukaan luvanvaraisen toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta.

Maaperän puhdistustarve ratkaistaan tarvittaessa erikseen. Ympäristönsuojelulain 75 §:n mukaan se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan maaperän ja pohjaveden siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle.

Tutkimusten mukaan alueella on pilaantuneita maita rakennuksen seinän vierustalla ja mahdollisesti rakennusten alla. Alueella tapahtuvan rakentamisen yhteydessä havaitut pilaantuneet maat on määrätty toimitettavaksi paikkaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseistä maa-aineita.

Toiminnan lopettamiseen liittyviin rakennuksen purkutöihin on annettu jätehuoltoa ja melua koskevat määräykset.

Vastaus lausuntoihin

Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Lapinlahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kunnanhallituksen esittämät vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksissä.

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Ympäristöluvut raukeavat, kun tämä päätös on saanut lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 43, 46, 57 ja 90 §

Jätelaki 8 ja 15 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Päätöksestä peritään käsittelymaksu 550 euroa.

Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Käsittelymaksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) ja aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) mukaisesti. Muun ympäristölupa-asian käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 55 euroa/h. Asian käsittelyyn on käytetty 10 tuntia, joten maksu on 550 euroa.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Hakija

Jäljennös päätöksestä

Lapinlahden kunnanhallitus

Lapinlahden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ ympäristö ja luonnonvarat
(sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoittaminen

Päätöksestä kuulutetaan Lapinlahden kunnan virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen ja käsittelymaksuun saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Valitusosoitus on liitteenä.

Esko Vaskinen

Ahti Itkonen

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvokset Esko Vaskinen ja Ahti Itkonen (asian esittelijä).

VALITUSOSOITUS

LIITE

Valitusviranomainen Aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **28.7.2014**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, hankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Itä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Itä-Suomen aluehallintoviraston Mikkelin päätoimipaikan kirjaamon yhteystiedot

käyntiosoite:	Maaherrankatu 16, 50100 Mikkeli
postiosoite:	PL 50, 50101 Mikkeli
puhelin:	(vaihde) 029 501 6800
fax:	015 760 0150
sähköposti:	kirjaamo.ita@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävästä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapuksista, joissa maksua ei peritä.